

† MACARIE
EPISCOPUL EPISCOPIEI ORTODOXE
ROMÂNE A EUROPEI DE NORD

PELICITARE ȘI PASTORALĂ LA NAȘTEREA DOMNULUI

NAȘTEREA DOMNULUI TAINĂ A JERTFEI

STOCKHOLM, 2017

† MACARIE
EPISCOPUL EPISCOPIEI ORTODOXE ROMÂNE
A EUROPEI DE NORD

PASTORALĂ LA NAȘTEREA DOMNULUI

NAȘTEREA DOMNULUI
TAINĂ A JERTFEI

EDITURA
FELICITAS

STOCKHOLM, 2017

† MACARIE,

Din harul lui Dumnezeu Episcop al românilor
ortodocși din Europa de Nord,

Preacucernicului cler, Preacuviosului cin monahal și
Preaiubiților credincioși și credincioase, sfântă îmbrățișare
în Hristos Emanuel, Cel născut în ieslea Betleemului și în
ieslea inimilor noastre!

Iubiții mei fii și fiice sufletești,

Sărbătoarea Crăciunului este una **a nădejdiei, a împlinirii, a
duioșiei și a jertfei. Nădejde**, pentru că Dumnezeu cercetează
pe poporul Său, nu prin înger, nu prin profet, ci prin Însuși
Unul Născut Fiul Său. **Împlinire**, pentru că, iată, în sfârșit,
Cel făgăduit omenirii, Cel așteptat, Cel profețit, Mesia, S-a
pogorât printre noi, este împreună cu noi. Emanuel: *Dumnezeu
este cu noi!* **Duioșie**, pentru că Dumnezeu S-a întrupat prin
naștere, luând „chip de rob”, Atotputernicul fiind un prunc,
făptura cea mai fragilă și vulnerabilă care poate exista pe acest
pământ. **Jertfă**, deoarece pentru aceasta a venit Mântuitorul
printre noi, pentru aceasta a luat chip de rob și S-a născut
Prunc, pentru a se jertfi pentru noi. Iar jertfa Sa începe chiar

din momentul nașterii Sale. Se naște într-o biată iesle, iar apoi, imediat, Maica Sa Fecioară și Dreptul Iosif sunt nevoiți să plece în pribegie. Și acesta a fost doar începutul.

Suntem, poate, mai puțin obișnuiți să ne gândim la Nașterea Domnului ca la un act de jertfă, așa cum o facem de Paști. Spunea într-o cuvântare Mitropolitul Antonie de Suroj „*că primul pas în aducerea întru ființă a lumii a fost un act de iubire divină care a presupus un sacrificiu: Tatăl a adus pe Fiul Său la altarul sacrificiului. Mielul înjunghiat de la întemeierea lumii (Apocalipsa 13, 8). Și există o icoană veche grecească, în care vedem Nașterea lui Hristos: o vedem pe Maica lui Dumnezeu, îl vedem pe Iosif, vedem peștera, dar, în loc de iesle, vedem un altar de jertfă, iar pe acest altar al jertfei se află Fiul Nou-Născut al lui Dumnezeu, Fiul Mariei*”.

Pentru aceasta S-a născut El, Împăratul împăraților, într-o smerită iesle. Nicăieri altundeva, decât în acest loc pentru adăpostirea animalelor unor oameni de rând. În acest loc depozat de orice fel de rang social, de orice fel de însemn exterior de putere, în staulul de oi din afara cetății Betleemului, așa cum a și fost răstignit, în afara cetății Ierusalimului. Hristos se naște ca un marginal pentru că nu încăpea în rândul lumii. Dar și aici este o taină, pentru că doar în această iesle sărăcăcioasă pot ajunge la El, pentru a I se închina, oameni din toate straturile societății. Ajung la El și crai și păstori simpli. Dacă S-ar fi născut într-un palat, atunci ar fi existat o distanță între El și cei din popor. Dacă S-ar fi născut într-o casă obișnuită de om așezat în societate, ar fi existat barierele obișnuite, care limitează spațiul doar pentru cei din familie și din același nivel social. Așadar, acea iesle smerită desființează distanțele sociale, granițele nevăzute dintre oameni, ierarhiile prestabilite și nu foarte drepte, pentru a instaura noi raporturi, de dragoste și de frățietate între oameni, noi ierarhii evanghelice, în care cel de pe urmă este cel dintâi și în care cel care stăpânește este slujitorul tuturor.

Pentru aceasta S-a născut, azi, Hristos. S-a născut pentru a fi adus jertfă bine primită pentru mântuirea noastră. S-a născut pentru ca noi să avem viață și încă viață din belșug. S-a născut pentru ca noi să avem, iarăși, o patrie, să revenim acasă, în Ierusalimul cel Ceresc. S-a născut pentru ca noi să avem, din nou, chip, identitate, sens. S-a născut pentru a ne naște pe noi din apă și din Duh. S-a născut să ne fie Împărat, Domn, Frate, Slujitor, prea-umil Slujitor, care ne spală picioarele și ne șterge lacrimile. S-a născut, aici, jos, în mijlocul durerii și nevoii, să nu ne lase singuri, părăsiți, așa cum va fi El pe cruce.

Astăzi S-a născut Hristos, preaiubiții mei! S-a născut pentru tine, mamă care-ți mângâi pruncul; pentru tine, cel care te apropii de zenitul vieții; pentru tine, cel care muncești ca un rob pentru ziua de mâine; pentru tine, cel care ai plecat din țară pentru că nu-ți găseai rostul; pentru tine, tinere, care privești neliniștit în zare; pentru tine, cel ce ești copleșit sau pentru tine cea care ești copleșită de zdroaba vieții și a zilei; pentru tine, mamă, căreia ți s-au răpit copiii. Pentru noi, toți, S-a născut Hristos! Nici noi nu ne naștem pentru noi. Ne naștem pentru celălalt. Ne naștem unii altora, încă de la început, când ne naștem unui tată și unei mame. Ne naștem ca o jertfă, iar întrebarea de căpetenie de al cărei răspuns depinde mântuirea noastră este: cui vom fi aduși sau ne vom aduce jertfă? Lui Baal sau lui Dumnezeu? Vom fi jertfiți egoismului, eu-ului nostru, sau ne vom jertfi pentru celălalt? Fi-vom jertfe ale Mamonei, sau fi-vom jertfe ale Împăratului Ceresc?

Preaiubiții mei,

Anul acesta, care se apropie de sfârșit, Biserica noastră l-a închinat apărătorilor Ortodoxiei din vremea comunismului, adică martirilor și mărturisitorilor din vremea prigoanei comuniste. Nu demult, nu departe de noi, s-au întâmplat atrocități, lucruri cumplite pe care abia le putem asculta sau

citi, darămite să le și trăim. Zeci și sute de mii de oameni, fără nicio vină decât dragostea față de Hristos și de patrie, au fost arestați, smulși cu cruzime din sânul familiilor lor, torturați paroxistic, înghesuiți în beciuri, sub pământ, închiși în adevărate laboratoare ale iadului, supuși unui regim de exterminare și dezumanizare prin înfometare, violență, batjocură sistematică.

Iad în închisoare, iad pentru cei de afară... Iad pentru torturile suferite de ei înșiși, iad pentru chinurile suferite de tovarășii lor de suferință, iad pentru că se gândeau la suferința celor rămași acasă. În acest iad, însă, o lumină a biruit întunericul. S-a născut Hristos în temnițe! S-a născut Hristos la Aiud, la Gherla, la Pitești, în cumplita cameră 4 Spital. S-a născut la Periprava, la Poarta Albă, la Târgu Ocna, la Târgșor, la Mislea și la Miercurea Ciuc. S-a născut Hristos la Jilava, la Văcărești și la Râmnicu Sărat, la Sighet și în barăcile de la Canal.

S-a născut Hristos în lagăre și în închisori, în deportare și în exil! Da, acolo, în aceste temnițe putrede, în acele mirosuri pestilențiale, în acele colcăieli devenite inumane, acolo S-a născut Hristos! O vedem în suferința transfigurată a martirilor și mărturisitorilor, o vedem în versurile scrise cu sânge ale poezilor închisorilor, în viețile înscrise în inimile noastre ale sfinților din închisori.

Evoc, din nenumăratele pilde de martiriu și de sfințenie din închisori, o minunată naștere în Împărăția Cerurilor întâmplată la Târgu Ocna, o temniță unde erau aduși deținuții bolnavi de TBC, care a avut loc tocmai în ziua de Crăciun a anului 1951. În acel Crăciun, Părintele Arhimandrit Gherasim Iscu, nevoitor al Mănăstirii Tismana, se afla pe moarte, după ce fusese chinuit și torturat la Canal pentru că spovedea și încuraja duhovnicește frații de suferință. Chiar și așa, pe moarte fiind, la Târgu Ocna, Părintele Gherasim continua să spovedească, să îmbărbăteze și să renască duhovnicește pe ceilalți deținuți. Cei care l-au asistat în acele momente dau mărturie că acele clipe au fost scăldate de harul dumnezeiesc. Iată ce a scris unul

din ei: „În amestecul acela mizerabil de temniță și tuberculoză era o vibrație sufletească evidentă, încât totul părea nepământesc, minunat”. Ni se mărturisește că Părintele Gherasim, pe măsură ce se apropia de moarte, era mai viu! Minunea cea mai mare a fost că, puțin înainte de moartea sa, a fost adus la Târgu Ocna un deținut de drept comun, care avusese rol de supraveghetor la Canal și îl chinuse sălbatic pe Părintele Gherasim. Auzind aceasta, deși nici nu putea să se miște, părintele a cerut unor deținuți mai în putere să-l ducă la patul torționarului său. Cu cea mai mare dragoste, părintele l-a îmbrățișat, l-a sărutat, i-a șters lacrimile de căință și de rușine ale celui care-l chinuse, l-a spovedit și i-a dăruit iertarea. În acea noapte de Crăciun, au murit împreună, victimă și torționar, născuți făptură nouă în Împărăția Cerurilor.

Iată, așadar, de ce îi cinstim pe Sfinții din închisori. Pentru că tot acel sistem fusese creat pentru a dezumaniza, a înrăi, a face din om ucigaș de frate, turnător și torționar. Pentru a schilodi în om chipul lui Dumnezeu. Oameni ca Părintele Gherasim Iscu, însă, prin dragoste jertfelnică, au biruit acest iad nu doar pentru ei, nici doar pentru cei împreună-pătimitori, ci au smuls din ghearele acelui iad chiar și pe torționarii lor, pe cei care deveniseră unelte ale diavolului.

Toți aceștia, așadar, au apărat nu doar chipul lui Dumnezeu din ei, ci și din noi. Au păstrat aprinsă candela credinței în Dumnezeu, dar și în ceea ce reprezentăm noi, ca popor. Datorită lor avem un chip de om și un nume de creștin și de român. Datorită lor avem o patrie aici, pe pământ, și o patrie dincolo, în cer. Toți acești mărturisitori au crezut într-un bine comun și nu au vrut să trăiască doar pentru ei, ci au vrut să trăiască și să moară pentru semenul lor, pentru credința lor, pentru patria lor, pentru demnitatea copiilor și urmașilor lor.

Să-i cinstim cum se cuvine pe cei în mijlocul cărora S-a născut Hristos. Să-i cinstim pe cei întru care S-a preaslăvit Hristos. Pe cei care au fost cinstiți de Hristos. Să-i cinstim chiar dacă pe mulți dintre ei nu îi găsim în manualele de

istorie și chiar dacă nu suntem plăcuți tuturor pentru aceasta. Să-i cinstim pentru că nu ei au nevoie de cinstirea noastră, ci noi, dacă vrem să ne numim creștini și români.

Iubiți frați și surori împreună rugători,

Noi, românii din diaspora, ne aflăm departe, fizic, de țară. Ne aducem aminte cu nostalgie de Crăciunul copilăriei, de mirosul de neuitat și unic al pământurilor natale, de colindători, de plugușor și de gerul Bobotezei. Ne aducem aminte de o lume vie, caldă, cu suflet. Nu o putem uita și ne doare și îi resimțim lipsa tot mai mult aici, într-o altă lume, rece, străină și, în multe privințe, moartă.

Ne adunăm aici departe de țară, pentru a ne regăsi în comuniune euharistică, în lăcașuri improvizate, în tot felul de clădiri care nu au fost construite pentru acest scop. Nu avem catedrale mărețe, nu avem biserici mari, încăpătoare, spațioase, cu clopote răsunătoare. Însă, de aici, din străinătate, de la aceste altare românești ridicate în locuri improvizate, umile, să ne aducem aminte de Hristos Cel născut în iesle. De aici, de la marginea societății în care ne aflăm, o societate de multe ori ostilă credinței, să ne aducem aminte de Întâiul dintre marginali și Întâiul dintre pribegi, de Hristos, Cel născut în iesle și refugiat în Egipt de furia lui Irod.

Foarte tragic este faptul că cei mai mulți dintre frațiile voastre ați plecat din țară pentru că ați simțit că nu aveți un viitor acolo. Un viitor pentru familie, pentru copii. Chiar și așa, aici departe, noi știm că avem o țară, că venim de undeva, că avem rădăcini. Este cumplit să fii abandonat și adevărul este că mulți dintre românii din diaspora, au simțit, poate, că țara i-a abandonat. Însă cei care s-au jertfit în închisori sunt o dovadă vie, care strigă la cer. **Ei nu ne-au abandonat pe noi și nu și-au abandonat nici țara. Să le ascultăm mărturisirea, să luăm aminte, să stăm cu frică!**

Să nu ne abandonăm nici noi țara! Să nu ne abandonăm neamul! Să ne aducem aminte că nu noi ne-am născut pe noi și nici nu ne-am născut doar pentru noi, ci că aparținem unei familii, aparținem unei comunități, că avem înaintași și că vom avea urmași, că ne înscriem într-o continuitate de jertfe, de lupte și de nevoințe.

Scumpii mei fii și fice sufletești,

În aceste zile ale sărbătorii Nașterii Domnului, citim în Evanghelie un lung șir de protopărinți ai lui Iisus. În acest lung șir sunt și drepti ai lui Dumnezeu, dar sunt și oameni care au căzut. Hristos nu S-a dezis de neamul Său, ci l-a asumat întreg, cu drepti și cu păcătoși. S-a născut într-o comunitate reală, cu înaintași concreți, pomeniți fiecare după numele său.

Să înțelegem, așadar, că și noi ne naștem într-un neam concret pe care trebuie să-l asumăm. Astăzi ni se spune pe toate căile că neamul nostru este unul de ocară, iar eroii noștri au fost criminali și neisprăviți. Istoria este rescrisă, iar exemplele noastre cele mai de preț sunt defăimate și minimalizate. În fața acestui val nihilist, să ne luăm, însă, crucea neamului nostru și să o purtăm cu demnitate, neluând seama la ocările aruncate asupra înaintașilor și neamului nostru, „*cu ochii ațintiți asupra lui Iisus*” (Evrei 12, 2).

În încheiere, vă aduc la fereastra sufletului „Colindul robului” compus de Valeriu Gafencu în cinstea și spre pomenirea Părintelui Mărturisitor Gherasim Iscu:

*Pe malul Trotușului
Cântă robii Domnului,
Înjugați la jugul Lui.
Dar cântarea lor e mută,
Că-i din suferință multă,*

*Și-i cu lacrimi împletită.
În inima robului
Domnu-și face ieslea Lui
În noaptea Crăciunului.
Flori de crin din ceruri plouă
Peste ieslea Lui cea nouă
Și din flori picură rouă.
Stă un copilăș în zare
Și privește cu mirare
La fereastra de-nchisoare.
Lângă micul copilăș
S-a oprit un îngeraș
Ce-i șoptește dragălaș:
Azi Crăciunul s-a mutat
Din palat la închisoare
Unde-I Domnu-ntemnițat;
Și copilul cel din zare
A venit la închisoare
Să trăiască praznic mare. Amin!*

Refren:

*Lăsați-i pe copii să vină,
Să-mi aducă din grădină
Dalbe flori de sărbători,
Dalbe, dalbe flori! Amin!*

Al vostru părinte și frate colindător,
fierbinte rugător către Domnul și de tot binele voitor,

† Episcopul Macarie

*Pastorală dată în Centrul Episcopal din Stockholm, Regatul
Suediei, la Praznicul Nașterii Domnului, în anul mântuirii 2017.*

Coperta I: Icoana Maicii Domnului Potirul Nesecat din biserica românească din
Göteborg, Suedia